

MAGYAR KÜRIR.

N°. 28.

Indult Bétsből, Kedden, Április 7-dikén, 1829.

B é t s.

Tegnap délben érkezett Rómából Ts. K. Követségi Titoknok Ohms Úr azzal a' tudósítással; hogy Mártz. 31-dikén dél előtt Ő Eminentziája Castiglioni Xav. Ferentz Kardinális (ki 1761-ben Nov. 20-dikán született), 47 szóval Pápanak választatott, és VIII Pius nevet vett fel. — Kardinális Státus Titoknokká Albáni Kardinális Ő Eminentziáját választotta Ő Szentsége.

Ő Tsász. Kir. Felsége Mártz. 16-dikán költ kegyelmes rendelése szerént méltóztatott Méltos. és Fő Tisztelendő Kolár István Urat, Tribucini választott Püspököt, a' Nagy Mélt. Magyar Kir. Helytartó Tanátsnak eddig való Tanátsosát érdemlett nyugodalomra hotsátani, és helyébe Mélt. és Fő Tisztelendő Bodafalvi Palugyay Imre Urat, a' Méltos. Királyi Táblának Praelátusát Kir. Tanátsosá kegyelmesen kinevezni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott a' Nagy Méltóságú Magy. Udv. Cancelláriánál Te-kintetes Hadáry Antal Udv. Concipista Urat, mind hosszszas szolgálatja alatt szerzett érdemeinek, mind jeles tehetségeinek tekintetéből, ugyan ott Udvari Secretáriussá kegyelmesen kinevezni.

Nagy Britannia.

Parlamentbeli dolgok. A' Felső Házban Márt. 19-kén a' Cumberlandi Hertzeg, midőn az Irlandiai Protestánsoknak Esedezőlevelét a' Katholikusok ellen benyújtáná, így szólott: „Lord-

jaim! Ezen Esedezőlevél, mellyet szerentsém van előnyújtani, azt kéri, hogy a' Katholikusoknak semmi újabb kedvezések ne engedtesse. Ennek alóírásai számosabbak, mint az eddigvalókéi, nevezetesen 160,000 en — kik között 37 Ország Nagyjai és sok Nemes emberek — írták magokat ennek alája. Adta volna az Isten, hogy az Esedezők alkalmatosabb férfit választottak volna ügyöknek előmozdítására; hátorkodom azonban állítani, hogy ezen Esedezőlevelet senkire sem lehetett volna bízni, a' ki a' Protestans Egyháznak buzgóbb tüzesebb és elszántabb Oltalmazója lett volna, mint az, a' kinek szerentsje van Uraságtokhoz fordulni. (Tetszés) Azzal vádoltak itt engem a' minap, hogy én a' háborúságnak és Polgári háborúnak magvát hintem el, mikor a' „Protesztantismust“ és „Pápis-must“ emlegetem. A' Bill, melly nem sokára eleibe lépzen terjesztve a' Háznak, legyen Biró én közöttem és azok között a' Lordok között, a' kik engem vádolnak. Azt mondják nekünk, elfognak töröltetni minden megszorítások a' Katholikusokra nézve; szabad lépzen nekik Parlament-tagjainak Kir. Tanátsosoknak, Ministereknek, Bíráknak egyszóval mindennek lenni, kivéven a' Lord Cancellariusságot és az Irlandiai Vice Királyságot. Az érdemes Hertzeg (Wellington) a' minap Kezességéről beszélt, midőn egy Fő Tiszt. Papnak (a' Bathi Püspöknek) felelt vala; nem állítom ugyan én, hogy a' nemes Hertzeg nyilván ezt

a' szót mondta, de azt bizonyosan tudom, hogy a' tzelba vett Rendszabást elfogadhatónak lenni állította, a' melly szót nem lehet másképpen érteni, mint a' Protestans Egyháznak bátorságáról. Azt kérdem már most: elfogadható e' hát a' Bill? ad-e' kezességet a' Protestans Egyháznak bátorságáról? Eppen nem. Azt mondá a' nemes Hertzeg (Wellington), hogy ő ezen Rendszabásról felelni fog; e' szerént nem kételkedem; hogy mindent a' mi hatalmában áll, előfog venni annak kivitelére, — mert Characterét és állhatatosságát esmerem. De még is ha körül tekintek, 's látom a' felgyültt érdemes Lordoknak számát, hajlandó vagyok kétségbe hozni, hogy a' Ház hamarjában megegyezését adná ezen Rendszabásra, de sőt inkább megfogja elébb várni hadd lássa, hogy az Ország, az elsőtől kezdve az utolsóig; mitsoda szemekkel nézi a' dolgot. Lordjaim! Ezen tárgy engem mindenkor felhevít, de bár milyen forrók legyenek is érzéseim, nem felejttem el azon tiszteletet, mellyel általában a' Közönségnek, különösen pedig e' Háznak tartozom, távol van én tőlem az a' gondolat, hogy a' népet kívánnám feltüzelni, de most is azt mondom, a' mit már egyszer mondtam, hogy ez az erőszakos Rendszabás a' Constitutiót megsérti. (Halljuk.) Nem akarom elébb elhinni, hogy a' Bill keresztül mégyen, míg a' párna-zsákon ülő nemes Lord (a' Lord-Cancellarius) nem jelenti, hogy keresztül ment. En, szavamat a' Bill-nek ellene fogom adni és minden tehetségemben álló módon ellene leszek, mivel a' Constitúciónak leromlásától félek.“ Gróf Wicklow és Lord Plunkett a' Hertzeg által bényújtott Esedező levélnek tekintetet nem érdemlő voltát igyekeztek megmutogatni.

Az Alsó Házban (minekutánna az, azelőtti ülésben az Emancipations-Bill 180

volsok többségével elfogadtatott) a' Peel Ur kívánságára, felolvastatott másod ízben a' Választó Jussnak (2 font st. adóról 10 s. sterlingre) felemeléséről szölvő Bill. Minekelőtte azomban ez a' Bill felolvastatnék, számos Esedezőlevelek nyújtattak bé, a' szokás szerént, a' Kathólikusok ellen 's mellett, mellyek heves Vítatásokra adtak alkalmatosságot. A' többek között Inglis Ur egyet Bothnellvárosa részéről adott bé az Emancipatio ellen. Stewart Ur felállván igen tsípös észre vételeket tett ezen Esedezőlevélre, 's felolvasott némelly onnan írott leveleket, mellyek szerént a' Bothnelli Papság a' halgatókkal azt igyekezett elhíttetni, hogy ha az Antikatholika Kérvélet alá nem írják, rövid idő alatt a' Páristák elfogják torkokat metszeni (Nevetés). Palmer Ur hasonló levelet nyújtott elő 115,000 Londoni Ház-birtokosok nevében; de Baring Ur erre azt a' megjegyzést tette, hogy Londonban nem lévén több ház-birtokos 58,000-nél, tsupa neveltség 115,000-el állani elő. — Midőn a' Bill fel olvastatott Peel Ur kinyilatkozattá, hogy ha a' másik Bill keresztül ment, ennek is keresztül kell menni, mivel ennek ellenzése a' másiknak ártani fogna. A' honnan igen kevesen szólltak ellene. Huskisson Ur volt, a' ki különösen kárhóztatta, hogy a' szegény sorsú Választóktól (a' kik t. i. tsak 40 Shilling adót fizetnek esztendőnként) elvétetik Választó jussok; egyébaránt ő is, hogy a' másiknak, az Emancipations-Billnek, ne ártson, felhagy ellenzésével. — A' Bill 220 volsal (20 ellen) elfogadtatott.

London, Márt. 25-kén. A' Királynál Márt. 18-kán Windsorban Udvarlás tartatott. Peel Ur helyett (a' kinek ekkor a' Parlamentben jelen kellett lenni), Gróf Aberdeen jelent meg Ő Fge előtt. Négy halálos Ítéletet erősített meg

Ő Fge, nevezetesen három rablókra, a kik az Országúton egy Urat megtámadtak és tőle 50 f. st. és egy arany órát elvettek. — Mart. 22-kén Kabinet Gyűlés volt, mellyben az Irlandia (mások szerint Portugallia) sorsa és állapota volt a tanácskozás tárgya. — Hg Wellington Mart. 21-kén 10 órakor (mindjárt a duellum után) Windsorba ment a Királyhoz audentziára, a honnan estve 6 órakor tért vissza a városba. Estve mikor a Felső Ház ülésébe ment a Hertzeg, sokan összevgyűlvén a Parlament-útszában, öröm- és vivát-kiáltással köszöntöttek a Hertzeget. — Az a Sokaság, melly a minap (Mart. 19-ikén) Hg Wellingtont a Parlamentből való kijövelekor körülfogta és méltatlan szókkal bántotta, nem egynehány száz, hanem (a mint a Times írja) tsak 43 személyekből állott, azok is nagyobb részént (23-an) éretlen fiatalok voltak.

A Hertzeg Wellington és Gróf Winchilsea között esett duellumot környülállásosan leírják a Londoni Ujság levelek, és a nevezett Lordoknak a tárgyban egymáshoz írott leveleit és alkudozásait közlik (még pedig olly pontossággal és hosszason, hogy a Frantzia Ujságlevelek benne megbotránkozván, alkalmatosságot vettek a tsúfolódásra, azt mondván 1-ször, hogy a dolognak, mint nem politikai, hanem privát-történetnek-hosszú leírása a Közönséget nem intereszsálja, 2-odszor, hogy jobb lenne véle elhallgatni, mint ki trombitálni, 3-adszor, hogy az első Ministernek egy más Ország Nagyjával való pisztolyra kelése, a mostani kritikus időben, könnyen rossz példát adhat másoknak) 'sa't. mellyek közzül mi, a főbbeket kiírjuk:

1) Hertzeg Wellington Lord Winchilseához.

London Mártz. 16-kán 1829.

Mylord! Éppen most olvasék a mai Standardban egy levelet, melly Coleridge Úrhoz van intézve, Mart. 14-kéről datálva, és Winchilsea van aláírva. Uraságod-engem lekötelezne ha tudtomra adná, hogy ezt a levelet Uraságod; írta e' vagy nem, 's engedelmevel esett e' Uraságodnak annak kihirdetése. Van szerentsém 'sa't.

Wellington.

2) Ugyan az Ugyan ahöz

London Mártz. 18-kán 1829.

Mylord! En a f. H. 16-kán egy levelet küldöttem Uraságodhoz, mellynek párját ezennel ide rekesztem. Minthogy Választ mind eddig az óráig Uraságotól nem vettem, attól félek, hogy az előbbi el talált veszni, ámbár én azt az Uraságod Palotájába a Suffolk-útszában küldöttem. Most éppen Windsorba akarok Ő Fgéhez menni, de estvére ismét a Városban lézlek. Van szerentsém 'sa't.

Wellington.

3) Lord Winchilsea Hertzeg Winchilseához.

Eastwell-Park Mártz. 18-kán 1829.

Mylord! Van szerentsém tudósítani Nagyságotat, a f. H. 16-káról írt levele nék vételéről, 's bátorkodom jelenteni, hogy a Coleridge Úrhoz intézett levelem, engedelmemmel iktattatott bé a Standardba. Minthogy én a mult esztendőben nyilván adtam egyezésemet a Londonban felállítandó Kings-Collegiumra, minthogy Hertzeg Wellington is az Aláírók között volt, kötelességemnek tartottam okaimat, mellyeknél fogva a Subscriptiontól elallok, hasonlóképpen nyilván közönségessé tenni. Van szerentsém 'sa't.

Winchilsea.

4) Hertzeg Wellington Gróf Winchilseához.

London Mártz. 19-kén 1829.

Mylord! Levelét Uraságodnak, mellyel meg tisztelt, vettem. Uraságod ter-

mésztesen legjobban megítélheti az út és módot, mellyen Nevét a' Subscribensek laistromából kitöröltetni kívánja. De mikor az Úr ezt tselekszi, nem látszik szükségesnek; reám azt fogni a' Collegium fellállításában való részvételemért, illetlen kifejezésekkel; hogy gyalázatos és vétkes indító-okoktól vezéreltettem. Senkinek sincs jussa beszéd vagy Irás által egymást meggyalázni, a' mennyiben Hivatalos vagy Privát magaviseletének vétkes és rút okait keresi 's állítja. Hamogyesik is, hogy egy betsületes férjfiú beszédközben felhevülvén vagy a' Pártos lélektől egy pillantásnyira elragadtatva hirtelenkedésből valami illyest elkövet, mindenkor kész annak, a' kit megsértett, elégtételt adni. En hiszem, hogy Uraságod érettebb megfontolás után maga óhajtani fog annak kellemlen érzésétől megszabadulni, hogy egy férjfiút, a' ki az Urat soha sem hántotta meg, e'képpen meggyalázott. Van szerentsém; 's a' t.

Wellington.

Itt következnek azon levelek; mellyeket a' Közbenjárók (s későbbben Szekundánsok) Hardinge Úr és Lord Falmouth Márt. 19 kén és 20 kán írtak, mellyekben egyrésről Hardinge Úr a' Hertzeg nevében azt kívánta, hogy Lord Winchilsea vagy egyenesen a' Hertzeghez vagy a' Standard Írójához levelet küldvén, vonja vissza a' Coleridge Urhoz intézett és kinyomtatott levelebeli szavait; más résről Lord Falmouth kinyilatkozta, hogy Gróf Winchilsea ezen kívánságnak tellyesítésére magát alkalmasnak nem érzi. — Az utolsó levelek ezek voltak:

5) Hardinge Úr Gróf Falmouthhoz:

London Mártz. 20 kán 1820.

Mylord! Ide rekesztve küldöm Hertzeg Wellingtonnak levelét Lord Winchilsea hoz. Minden lehető té-

vélygésnek eltávoztatására, újra megírom, a' miről már egymással való beszélésünk is szó volt, hogy Hertzeg Wellington holnap reggel 8 órakor a' rendelt helyen meg fog jelenni.

Henry Hardinge.

6) Hertzeg Wellington Lord Winchilsea hoz.

London Mártz. 20 kán estvéli 7 edfél órakor.

Mylord! En az Uraságotól rajtam minden ok nélkül elkövetett meggyalázás oltá mindent elkövettem a' mi tehetségemben állott, Uraságnak reá vevésére, hogy nékem elégtételt adjon; — de mindent hijjában. Most már nékem ezta' kérdést kell eldöntennem: Valjon egy embernek, a' ki történetből Ministere a' Királynak, békével kellett e' türni a' meggyaláztatást, ha más valakinek kedve jön, Privát-magaviseletének okául gyalázatos és vétkes ösztönt tulajdonítani? A' kérdésre való feleletről nékem nem lehet kétségeskednem. Azt kívánom annakokáért az Úrtól, hogy adjon nékem Elégtételt, még pedig azt, mellyet kívánni egy betsületszerető férjfiúnak jussa van, és a' mellyet adni egy betsületszerető férjfiú sem vonakodik. Van szerentsém, 's a' t.

Wellington.

7) Lord Winchilsea Hertzeg Wellingtonhoz.

Suffolk-Utsza Mártz. 20 kán éjjeli 11 órakor.

Mylord! Van szerentsém levelének vételét jelenti. Volt már alkalmatosságom Uraságnak tudtára adni, hogy a' mostani környülállások között nem látom magamat abban a' helyheztetésben, hogy levelemre nézve kívánságát tellyesíthetném. Annál fogva az Uraságotól kívánt Elégtételt lehetetlen megtagadnom. Van szerentsém, 's a' t.

Winchilsea.

Mártz. 21 kén reggel Hertzeg Wellington és Hardinge Úr kimentek lóháton a' Batterseni mezőre, a' hová tsak hamar megérkezett Dr Hume is

a' Hertzegnek Udvari Orvosa. Minthogy Lord Winchilsea és Szekundánsa még nem voltak ott, mivel, a' mint mondták, a' helyre hamarjában nem találtak reá, a' Hertzeg Hardinge Urral darab ideig fel 's alá lovagolt, míg nem egy négy lovas kotsiban a' más két Lord megérkezett. Itt a' Szekundánsok között az előleges beszéllgetések végezödvén, Hardinge Ur elővett egy pár pisztolyt, mind kettőjöknek szemek láttára megtöltötte, és Gróf Winchilseának állal nyújtotta, a' ki azokat megvizsgálván ismét visszajadta. Ekkor a' távolság, melly 12 lépésre volt határozva, kimérettetett, és a' két Duellans, pisztolyt ragadván, jegyzett helyére kiállott. A' Szekundánsok magokat hátra vonták. Midőn Hardinge Ur Tüzet! kiáltott, a' Hertzeg ellötte pisztolyját, a' golyóbis a' Gróf kapujának balszárnyát sodrotta. Gróf Winchilsea pisztolyját a' levegőbe lötte. Előjövén ekkor a' Szekundánsok, Gróf Falmonth egy Írást mutatott Hardinge Úrnak, mellyben Gróf Winchilsea sajnálja, hogy vigyázatlanságból közönségesse tette vélekedését, a' Hertzegnek a' Kings-Collegium felállításában mutatott részvételének indítóokairól, és ígéri, hogy ezen sajnálkozását a' Standardban kinyomtatattja. Hardinge Ur ezt az elégtételre elégségesnek esmerte. A' Hertzeg ekkor jó reggelt kívánt a' Grófnak, a' ki a' köszöntést fogadta; 's mind a' két rész a' Városba vissza tért. Ezen történet alatt 14 vagy 15 mezei munkások és kertészek, a' kik ott közelében voltak, figyelmesekké lévén a' dologra előjöttek és a' bajvívó Lordoknak (kiket hihetően nem esmertek) azt lanátsolták, hogy pereket ne pisztolyjal, hanem igaz Anglus módon, az az ököllet — boxirozással a' mint hívják igazítnák el.

Frantzia Ország.

Páris, Mártz. 27-kén. A' Követek Háza Mártz. 25-iki Ülésében vissza vette Generális Sebastianinak azon javallását, hogy] a' kilépett Katonáknak pensiója az Invalidusok számára levontt summával ne tsorbittassék meg. — A' Courrier azt állítja, hogy a' Ministerium és a' Követek Háza között, a' Meggyékről való törvény felett, néminémű közeledés kezdi magát mutatni; a' Ministerium bizonyos pontokban engedni fog, és ennek viszont más pontokban engednek. — A' Párisi Akadémia Olbers Urat Bremában (a' ki két Planétát fedezett fel) 54 volksal (59 ellen) tagjává választotta. A' Vetélkedője Dalton Ur volt Manchesterben. — Mesnard Hajós Hadnagynak a' Mahoni Kikötőben lett megölettetése nem fog semmi fontos következeseket maga után vonni, az Ejszak Amerikaiakra nézve. A' veszedekés tsak a' Hajóslegények között folyt, a' Tisztek egyik Nemzet részéről sem vettek benne részt; és az Amerikaiak szívesen sajnállották a' nevezett Frantzia Tisztnek meggyilkoltatását. A' Gyilkosok mind fogságban vannak. Mesnard Hadnagynak van egy Ötse is Hajós szolgálalban, zászlótartó, kit a' Király Márt. 25-kén chihetően a' Mesnard Familiának néminémű vigasztalására) Hajós Hadnagygyá nevezett. —

Az Ami de la Religion et du Roi (Újság) így ír: „Néhány napok óta a' Conclavéről és a' mi ott történik bizonyos Újságlevelek a' legneveltségesebb tikkelyeket adják; egyik leveleket írat magának Romából, de a' mellyeket formájok és foglalalajok eléggé elárul, hogy Párisban koholtattak; a' másik elbeszelli a' Conclavénak minden titkait, mintha ő azokba bé volna avatva. Még azt is tud-

ják, még pedig szorosan, ez vagy amaz Kardinálisra hány voks ment vagy fog menni. Sőt még Számvetéseket is tesznek róla. Így p. o. azt írta ez előtt egy pár nappal a' Constitutionnel, hogy Mart. 13-iki Scrutinium kor (vizsga-voksláskor) mellyen 47 Szavazó volt, Kardinális Gregorio 33, Kardinális Galeffi 30, Kardinális Pacca 27 Szót nyert. (A' Conclavéban néha egy napon két vagy három Visszavonulások is tétetnek.)

Toulon Márt. 26-dikán. Vice Admirális Rigny, a' ki Smyrnából Febr. 22-kén indult vala el, a' Conquerant Lineahajón ide érkezett, 's mihelyt a' Kontumácz idejét eltölti, Párisba megy. — Marsal Maison is haza várattatik. Móréából egy tsapat Hajó katonasággal megrakva haza indult, de egy Tengeri szélvész kényszerítette őket Navarinba viszatérni. A' katonák parantsolatot vettek, hogy szálljanak ki a' szárazra, és ideig óráig ott maradjanak.

Pápa Birtoka.

Róma, Márt. 21-kén. Gróf Celles Hollandiai Követ a' f. H. 11-kén ment fel a' Conclavéba a' Sz. Collegiumnak udvarlására. A' Követ Úr Frantzia nyelven tartotta beszédjét a' Kardinális Urakhoz. Kardinális Bertalozzi (Capo d' Ordine ekkor nap) felelt a' Szent Collegiumnak nevében.

Nápoly Ország.

A' Reiss-Lobenstein-Gerai Úralkodó Hertzeg Márt. 14-kén bútsút vévén a' Királytól és a' Királynétól hajóra ült és Messinába által evezett. — Ilona Orosz Nagy Hg Aszszony, Ribeaupierre Úrtól kísértetve, Pompejiba elutazott, a' hol a' Tsászári Hg Aszszonynak jelenlétében némelly kiásások fogtak tétetni.

Svéd Ország.

A' nem-nemes Vas Bánya-birtokosoknak megengedettett, hogy az Országgyűlésére öt Követeket, kiket magok közül választanak, küldhessenek, a' kiknek helyek és szavok a' Polgári Rend házában lesz. A' Nemesi Rend tegnap 190 voksal 155 ellen azt végezte, hogy minden tanátskozással a' Nemesi Rend Házában nyilvánágosan essenek, az az, hogy mindennek szabad legyen bémenni hallgatni.

Orosz Ország.

A' Krimai Tatárokra, kik eddig tsupán a' földtől fizettek adót, új adó vetetett, a' melly Krimiában az Ország-úttak tsinálására Postákra és egyéb hasznos Intézetekre fordítassék; úgy mindazáltal, hogy 1829 és 1830-ik Esztendőkről fejenként egyre egyre több mint másfél Rubel ne essék. —

Gróf Pahlen a' Moldva és Oláh Országi Divánnak Elölülője, kérésére hivatalából elbótsáttatott és helyébe Sheltuchin Generális tétetett. — A' Kaukázusi Hegyeknél az Orosz Seregek ismét egy új tartományt hódoltattak meg, mellynek neve Tabassarán (Táb-iszsz-Szára) Daghestántól Éjszakra, Derbertől nyugotra. Febr. 3-kán tevék le a' jobbágyi Hitet Gen. Krabbe előtt a' Hegyi Nemzetség Vénei.

A' Kokándi Khánnak Követei Sz. Pétervárából Omskba elúztak. Ezeknek a' Követeknek ritka hosszúságú nevek vagyon, az egyiké: Szadur-Gamaldar-Turszun-Rosa Naigakosin, a' másiké: Dugagui-Adsi-Mirkurbán-Mamet-Koszimov. (A' Kokándi Khánság fekszik Khina és Orosz Ország között. A' mostani Khán, Emir-Khán magát Fergana és Kükán

Fejedelmének nevezi. Fergana egy hasonló nevű víz mellett fekszik, mely a' Sir-Dáriába folyik.

Ejszaki Amerika.

A' Congressus Febr. 16-kán felszámolván az Egyesült Státusok Elölülőjének és Vice Elölülőjének választására adott voksokat kihirdette, hogy „Jakson András négy esztendőre Márt. 4-kétől 1829 kezdven számlálni Elölülővé, és Calhoun J. ugyan azon időszakra Vice Elölülővé törvényesen választottak.“ „Az új Elölülő, a' mint a' hire van, maga mellé ezeket vette: Buren Úr Külső Minister, Ingham Úr Finantz Minister, Eaton Úr Hadi Minister, Branch Tengeri Minister. 's a' t.

E l e g y e s D o l g o k.

A' Zágrábi Lúna nevű Újságczeket közli: Báró Radivojevich Generál-Tármester Ó Excja Mártz. 22-dikén Verónába utazott, hogy ott a' General Kommandói kormányt az ottani Kommandírozó Lovasság Generálisától Báró Frimont Ó Excjától egy időre átalvegyé, a' ki Bétsbe fog menni.

M a g y a r O r s z á g.

Ó Ts. Kir. Felsege kegyelmesen megengedte Melt. Lenhossék Mihály Kir. Helytartói Tanácsos Úrnak és Magyar Ország Fő-Orvosának, hogy azon Diplomákat, mellyek által a' Sz. Pétervári Medico-Chirurgica Akadémiának és a' Berlieni Orvosi Seborvosi Tudós Társaságnak tagjává választatott, elfogadhassa.

H í r a d á s.

Az Erdélyi Híradó érdemes Kiadója egy ilyen tizimű hasznos Munkát szán-

dékozik Híradója mellett kiadni: Európai Mértéktár, vagy Európa minden Tartományaiban forgó és szokásbavett Pénz-, Hoszsaság- és Üreg-Mérték' szoros egybehasonlítása, Mindenütt fejedelmi vagy országlószeiki végzéseek által megállapítva. Ezt a' Munkát azoknak, kik az Erdélyi Híradót jártatják fizetés nélkül szándékozik a' Kiadó Úr Újsága mellett küldeni; mások pedig 1 ezüst forintal a' jövő Május 15-dikéig előre fizethetnek, hogy azt megkaphassák. A' Kiadandó Munkát és a' Kiadó Úrnak tzeljút Hirdetéséből vett tulajdon szavaival kívánjuk bővebben megesmertetni: „Feltseropedésem olta, a' tudományokban, mindég olyan tárgyakra vólt hajlandóságom, mellyek az elmét haszonnal gyönyörködtetik, 's annak munkát adnak. Most is a' Mathe-sis' segedelmével járó rendkívül hasznos practica Munkával szándékozom kedves Nemzetemet 's a' magyarul tudókat, nagy részént megajándékozni, egy részént pedig illendő jutalomért elő-segelleni. Negyven esztendeje, mióta egy olyan Munkát keresek, mellyet az egész Európa, velem együtt óhajtott, mivel az, minden embernek, a' legnagyobbtól és leg-tudósábbtól fogva, a' tudatlanig le, — ha ez nem éppen magát elszánt korhele a' Társaságnak, átaljában szükséges. Találtam hajdan egynehány esféle Munkát a' német-földön, mellyek között egy, „Allgemeiner Contorist“ nevezet alatt, akkor-időben, legbetsesebb vólt. Kiki jól tudja, minő nagy változások történtek 1789-ólta az egész Európán, mellyek, azon innen, a' Contoristot is kiforgatták a' betsiből, — Pénz és Mérték tetemes változást szenvedtek.

Allott most szerentsénkre elő egy esféle igen betses Munka, melyre itten

tzélezok, idegen nyelven, két Kötetben, melly együtt 948 és XX lapot foglal el; nagy 12-réű Formában; az ára 3 for. 15 kr. conv. pénzben. Főképpen ezen Könyv segédelmével szándékozom én Magyar-nak s magyarul tudónak egy olyan hasznos könyvet kiadni, melly nélkül ekkorig, tsak kéntelenségből lehetett el, igen gyakran bizonyos kárával, mindenkor hátra maradásával.

Minden pénz és mérték, minden másféle pénzek' és mértékek' betsihez hasonlítottatik ebben a' könyvben, egy hajszálnál is milliószorta szorossabban. Nem volt még a' Magyar-nak, — de, másnáksem, a' mint mondám — esféle Könyve, melly nélkül a' Tudós vagy Olvasott ember, Orvos, Hivatalbeli, Újjság- vagy akarmi, pénzben vagy mértékben járó könyvet-Olvadó, Kimikus, Patikárius, Professor, Kereskedő, különösen Nagykereskedő, Fábrikáns, Pénzváltó, Meteorologus, Gazda, Manufacturista, Mesterember, 's a' t. és akarmiféle speculáns (szemlélődő) el lehetne, fogyatkozása nélkül.

Ha már azt hirdetem-ki, hogy én ezen szükséges könyvből tsak annyit nyomtattatok, a' hányan az Erdélyi Híradót jártatják; úgy én, tetemeskárt valok: mert Ezeknek minden esetre fizetés nélkül küldöm azt. — Ha többet nyomtatok; még többet vesztek: mert ha a' Sz. Lélek' érezhető segédelmével írhatnám is Kvakkerként a' Munkát, még is rajtam veszne, mivel magyarul írom. — Tsak magam körül keresem az argumentumot ennek bizonyására; de ezek bizonyították azt, kívánságom nélkül is. — Mit teszek hát? — Azt, hogy a' kik a' Munkának Sajtó alá meneteléig,

előre, Egy ezüst forint foglalót valóság-gal letesznek a' már bőven esméretes helyekre, a' hol esféle pénzt szokás letenni, és a' pénz effective hozzám érkezik Máj. 15-dikéig; azoknak a' számokra, nyomtattatok Mértéktárt, mellyet annak kihirdetendő idejében, megtalálnak, ki Pesten, ki Debretzenben, ki Kőszváron. Minden 9 Előfizetőkért a' tizedik könyv azé leszsz fizetés nélkül; a' k' a' pénzt öszsze szerzette.

A' Magyar Kurír mellett járó Könyvtárban is elő fog ugyan ezen tárgy fordulni, a' mint annak rövid előbeszében említettük, de éppen nem illy széles ki-ereszkedésben, mint itt leiratik.

H í r d e t é s.

A' Detrekővári Uradalom Tisztsége jelenti, hogy a' folyó Aprilis 25-diken Póson Vármegyében Malaczka mezővárosában reggeli 9 órakor tartandó licitation, N. M. Pálffy Hertzeg ménességéből, Arabiai eredetű 5 esztendős háta és hámaslovak, több külömbféle nemű számfelett való lovakkal és tsikókkal együtt, a' többet ígérőknek kész pénzert elfognak adattatni.

A' pénz folyamat Aprilis 6-dikán; közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji	98 5/8
Az 1820-béli sorsosok;	163 1/4
Az 1821-béli hasonlók,	125 1/5
Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obligátzióji,	53 7/8 for. keltek; mind Conv-
A' Bank-Aktziák keltek	1108 7/10 forinton
Conv. Pénzben.	

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)